

[Aksel Larsen.]

under visse omstændigheder have affundet mig med en oms, vel at mærke en oms ikke i engrosleddet, men i detailleddet, og jeg opfordrer for øvrigt regeringen til at overveje, om det ikke skulle være muligt — selv om jeg ved, det er teknisk uhyre vanskeligt — at ændre loven om omsætningskatten, således at vi får den lavet om til en detailoms. Jeg skulle tro, at selv det konservative folkeparti efterhånden har opdaget, at de mange detailhandlere hellere ville have haft omsen i detailleddet end i engrosleddet; de er blevet klogere efter de erfaringer, de har gjort.

Men forudsætningen for, at man kan godkende indirekte skatter på almindelige forbrugsartikler, er, at de direkte skatter har en sådan højde, at man kan foretage den nødvendige sociale afbalancering eller — som man i foråret kaldte det — compensation. Det forekommer mig ikke at være muligt, hvis man har en så kolossal stigning i de indirekte skatter over for en lille stigning — reelt en nedgang — i de direkte skatter, og jeg synes, at her taler selve finanslovsforslaget sit tydelige sprog om, at der er noget galt med statens finanspolitik og med skattelovgivningen.

Jeg har talt om den compensation, man ville give for omsen, og man hævdede jo såvel i udvalget som i folketingssalen, at når man gav compensation i form af visse ydelser til folk med de laveste indtægter og i form af forhøjelse af børnetilskuddet til pristalsbarnet, ville man kunne holde pristallet i ro; der ville ingen stigning ske. Nu er man nået så langt, at man i finanslovsforslaget — og naturligvis også i den økonomiske oversigt — regner med, at pristallet vil stige så meget inden januar, at der bliver tale om, at der til marts eller april skal falde 3 dyrtidsportioner til lønmodtagerne. Jeg synes, at de, der er delagtige i omsforliget, skulle tænke alvorligt over dette, for det viser jo, hvor forkerte deres beregninger var; men jeg synes ikke, det giver dem nogen ret til at drage den konklusion, at så må vi se at komme pristalsreguleringen til livs.

Reguleringen af lønninger efter pristallet er jo noget, der indførtes i efteråret 1939 ved en frivillig overenskomst mellem fagforbundene og Dansk Arbejdsgiverforening.

Det er ikke en ordning, som giver arbejderne fuld dækning for prisstigninger. Det er det ikke, fordi selve grundlaget, pristallet, faktisk ikke er retfærdigt nok udregnet. Dertil kommer, at man ved forskellige lejligheder har imødekommet venstre og de konservative og bestemt, at visse prisforhøjelser, som er foranlediget ved indirekte skatter, skal holdes uden for pristallet. Det er sådan nogenlunde rigtigt, hvad formanden for Dansk Arbejdsmands og Specialarbejder Forbund, Alfred Petersen, har sagt, at pristalsreguleringen giver ikke dækning for 100 pct. af prisstigningerne, men kun for ca. 70 pct. Hertil kommer, at reguleringen af lønningerne efter pristallet jo kommer med betydelig forsinkelse; i visse tilfælde kommer den 8-9 måneder efter, at prisstigningen er sket, og gennemgående kommer den et halvt år efter, at prisstigningen er sket. De, der behersker prisstigningsmekanismen, kender naturligvis også den måde, hvorpå pristallet virker; så de sørger for, at de store prisstigninger kommer umiddelbart efter, at prisstatistikken i januar og juli er opgjort. Staten kender det jo også; derfor har vi endnu ikke fået vedtaget, at statsbanetaksterne skal forhøjes; forhøjelsen skal ikke træde i kraft før efter, at pristallet for januar er offentliggjort. Nu er det langt fra mig at animere til, at man skal lade statsbanetaktsforhøjelsen træde i kraft så tidligt som muligt, men vil man udsætte den til begyndelsen af januar måned, vil jeg foretrække, at man venter ca. 5 måneder endnu, så kan forhøjelsen, hvis den skal træde i kraft — hvad jeg er modstander af — passende træde i kraft lige før 1. juli.

Nå, men under alle omstændigheder, hvad man end kan mene om pristallet, er det jo ikke de lønstigninger, der følger af pristallet, som er skyld i, at priserne stiger, eftersom disse lønstigninger først kommer længe efter, at priserne er steget, og eftersom disse lønstigninger ikke dækker de faktiske prisstigninger. Hvis man derfor vil forhindre, at lønmodtagerne får lønforhøjelser på grund af pristallets stigning, så bør man gøre noget, ikke for at hindre pristallet specielt i at stige, men for at forhindre priserne i at stige. Jeg vil anse det for uhyre farligt at angribe pristalsreguleringen af lønningerne; jeg vil anse det for farligt af den simple grund, at så bliver arbejderne